

Radni materijali

za MANTA istraživačke
radionice

MANTA

Mini-Publics And Other New Forms
Of Participation In Civic Education

Impresum

Projektno vodstvo

Alessandra Santoianni
Demokratiezentrum Wien
Hegelgasse, 6
1010 Beč
AUSTRIJA

Upravljanje i provedba

Alessandra Santoianni, santoianni@demokratiezentrum.org
Charlotte Jüsten, juesten@demokratiezentrum.org

Partneri

Institut für
Didaktik der
Demokratie

Osim ako je drugačije navedeno, ovaj je izvještaj licenziran pod oznakom CC-BY-NC-SA 4.0. Kako biste vidjeli kopiju ove licenze, posjetite <https://creativecommons-s.org/licenses/by-nc-sa/4.0> Vlasništvo bi trebalo biti dano autorima te projektu. Dokument je dostupan putem <https://www.demokratiezentrum.org/bildung/angebote/projekte/aktuelle-projekte/manta/>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Financirano od strane Europske unije. Izražena mišljenja i stavovi predstavljaju autorove stavove te ne predstavljaju nužno stavove Europske unije, ili OeAD-GmbH. Europska unija i institucija koja financira projekt ne može biti smatrana odgovornom za iste.

Projekt br.: 2021-2-AT01-KA220-SCH-000048927

Autori:

Patrick Bredl, Institut für Didaktik der Demokratie, Leibniz Universität Hannover

Suradnici:

Charlotte Jüsten, Demokratiezentrum Wien

Alessandra Santoianni, Demokratiezentrum Wien

Florian Wiczorek, Mehr Demokratie

Matej Mikašinović-Komšo, Gong

Dejan Zelenak, Gimnazija Pula

Stephanie Mayer, Institut für Konflikt Forschung

Viktoria Eberhardt, Institut für Konflikt Forschung

Renate Eberhardt, Volksschule St. Andrä-Höch

Impresum.....	0
Uvod	4
1. Demokracija u krizi?.....	6
Osnovne informacije:.....	6
Ideje i zadatci za nastavu:	7
Dodatne informacije:.....	7
Dodatna pitanja (prilagodljivost za napredne ili dodatne sate):	7
2. Što je politička participacija?.....	8
Ideje i zadaci za nastavu	8
Dodatni zadaci:	9
3. Studija slučaja: Austrijski klimatski savjet.....	11
Idee i zadaci za nastavu:	12
4. Usporedba perspektiva, preporuka i procesa donošenja odluka u EU.....	13
5. Osmisli vlastitu "javnost u malenom".....	15
Idee i zadaci za nastavu:	15
Prilog.....	16
Nastavna jedinica 1: Statistike, tablice i dijagrami	16
Modul 2: Naslov i prava fotografija.....	23

Uvod

Ovaj radni materijal za MANTA istraživačke radionice sadrži izravno primjenjive, problemski orijentirane poticajne materijale s pratećim metodičkim informacijama za nastavu. Namijenjen je korištenju zajedno s našim vodičem „Didaktički koncept MANTA istraživačke radionice“.

Preporučujemo temeljenje učenja/nastave na didaktičkom pristupu "istraživačkog učenja", povezanog s problemski orijentiranim poticajima u istraživačkoj radionici (Haarmann i Lange 2013, str. 77ff). Naš koncept istraživačke radionice ima za cilj osposobiti učenike i učenice da razumiju i reflektiraju složenost temeljnih problema te analiziraju mogućnosti promjene u znanstveno orijentiranom, samostalnom procesu učenja i poučavanja.

Savjet:

Naša obuka za kombinirano učenje pruža materijale koje mogu koristiti nastavnici i nastavnice koji samostalno uče, ili ambiciozni nastavnici u strukturiranom formatu. Također, možete pronaći dodatne informacije u našem Priručniku, koji prvenstveno služi kao znanstvena podloga u kojoj se iznose teorijske rasprave i studije slučaja.

Za što jednostavniju provedbu MANTA istraživačke radionice u svakodnevnoj nastavi, materijal je podijeljen u pet nastavnih jedinica:

1. Demokracija u krizi?
2. Što je politička participacija?
3. Studija slučaja: Austrijski klimatski savjet
4. Usporedba perspektiva, preporuka i procesa donošenja odluka EU-a
5. Osmisli vlastitu "javnost u malenom"

Ove se nastavne jedinice sadržajno nadovezuju, ali se mogu i zasebno koristiti. Materijali su namijenjeni srednjoškolskim učenicima i učenicama. Naime, učenici donose različite interese, iskustva i sposobnosti u školu. Jedan od načina udovoljavanja pojedinačnim talentima i interesima učenika je da se udovolji individualnim talentima učenika jest prilagodljiva nastava. Oznake težine na radnim listovima trebale bi stoga biti samo općenite smjernice. Možete ih koristiti za individualizaciju zadataka s različitim stupnjevima težine, ili za proširenje broja zadataka. Većina je zadataka preporučena dobnoj skupini od 11 godina naviše. Teže zadatke za starije dobne skupine (14-16 godina) označili smo s jednom zvjezdicom, a još složenije zadatke (npr. od 17 godina naviše) s dvije zvjezdice.

U našem dopunskom vodiču „Didaktički koncept MANTA istraživačke radionice“ pronaći ćete:

- Uvodne informacije o didaktičkim pristupima problemski orijentiranog i istraživačkog učenja;
- Pregled društveno-znanstvenih istraživačkih metoda i upute za pojedine istraživačke korake.

Zajedno, ovi bi materijali i metode trebali omogućiti samostalno provođenje MANTA istraživačke radionice te pružiti uvodne osnove za korištene metode i poticaje. Ovaj radni materijal nudi opće smjernice, što ne znači da svaki korak mora biti proveden na taj način. Nastavnici i nastavnice mogu biti fleksibilni u provedbi.

1. Demokracija u krizi?

U prvoj se nastavnoj jedinici suočavamo s trenutnim stanjem demokracije i nekim od izazova s kojima se suočava.

Trajanje	Dob / Predznanje	Materijal	Kompetencije i ciljevi učenja
1 sat. Uz dodatna pitanja, najmanje 3 sata.	Mogućnost prilagodljivosti, prikladno za dob od 14. godine nadalje. Osnovno znanje o demokraciji je korisno.	Koristite statistike, tablice i dijagrame u prilogu, ili istražite aktualne ili lokalne statistike.	Učenici razvijaju kritički pristup politici. Savladavaju čitanje i tumačenje dijagrama.

Osnovne informacije:

U posljednjih je nekoliko godina teza o krizi demokracije stekla pažnju, kako u znanstvenoj literaturi, tako i u javnoj raspravi. Mnogi politički teoretičari i analitičari pisali su i govorili o krizi suvremene, predstavničke i liberalne demokracije. Kriza suvremenih demokracija očituje se u sljedećem:

- Opadajuća izlaznost na izbore,
- Smanjena uključenost građana u druge oblike političke participacije,
- Slabljenje povjerenja građana u političke predstavnike i političke institucije.

Savjet:

Saznajte više o ulozi različitih oblika predstavljenosti i participacije u liberalnim demokracijama, kao i o povijesnim pitanjima vezanim za demokraciju u našem Programu stoljenog učenja i webinaru.

Ideje i zadatci za nastavu:

- ★ Raspravljajte o statistici, tablicama i dijagramima u grupama od 4-5 osoba. [20 min.]
 - Prvi pregled: O čemu se radi u grafikonu ili tablici?
 - Detaljno objasnite dijagram: Istaknite ključne informacije o podacima u dijagramu, spomenite zapažanja te najmanje i najveće. Postavite ove izjave u kontekst i međusobno ih povežite.
 - ★★ Pokušajte prepoznati povezanosti i razumjeti trendove. Sažmite rezultate i identificirajte otvorena pitanja.
- Nakon toga, predstavite grafikon ili statistiku u razredu.

Dodatne informacije:

Najprije saznajte što je tema dijagrama ili tablice. Obično je tema navedena kao naslov iznad tablice ili dijagrama. Grafički prikazi mogu obuhvaćati vrlo različite teme.

U ovom početnom koraku također možete odrediti format grafike: je li to tablica, tortni dijagram, stupčasti dijagram, trakasti dijagram ili krivuljni dijagram?

Dodatna pitanja (prilagodljivost za napredne ili dodatne sate):

- ★★ Pripremite anonimnu anketu u vašem razredu s istim pitanjima (kako je prikazano u materijalu), ili dodajte nova pitanja. Analizirajte rezultate i izradite grafikone, dijagrame i statistike. Raspravljajte o razlikama između vašeg razreda i reprezentativnih podataka.
- ★★ Nakon ovog se zadatka tema demokracije može dodatno produbiti. Primjerice, zamolite učenike da prvo samostalno napišu odgovore na sljedeća pitanja. Zatim ih zamolite da raspravljaju u parovima, ili malim grupama, te u konačnici kao cijeli razred: Što znači "demokracija"? Koje su njene prednosti kao oblik vladavine? Koje su njene mane?

2. Što je politička participacija?

Druga nastavna jedinica postavlja pitanje: Što je politička participacija? Pojam danas obuhvaća širok spektar značenja i odnosi se na sve modele, metode, akcije i inicijative koje omogućuju ljudima da se aktivno uključe u demokratske procese odlučivanja. Poveznica s modulom 1. jest: Postoji li nedostatak participacije? Kako učenici doživljavaju svoju ulogu u političkim procesima odlučivanja?

Trajanje	Dob / Predznanje	Materijal	Kompetencije i ciljevi učenja
1 sat. S dodatnim zadacima više od 1 sat	Mogućnost prilagodljivosti, prikladno za dob od 14. godine nadalje. Osnovno znanje o demokraciji je korisno.	Koristite fotografije dostupne u prilogu materijala, ili istražujte aktualne ili lokalne fotografije.	Učenici stječu spoznaju o različitim oblicima participacije (ovisno o prilagođenosti, upoznaju i piramidu sudjelovanja). Učenici utvrđuju prednosti i mane različitih varijanti participacije.

Savjet:
Saznajte više o temi na našem Programu stoljenog učenja ili na webinaru.

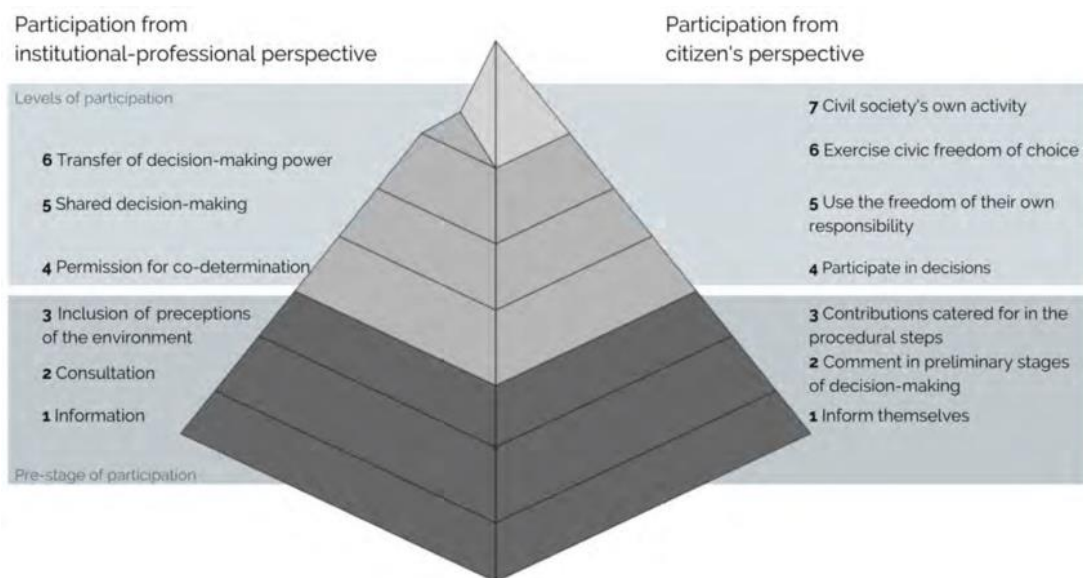
Ideje i zadaci za nastavu

Grupna rasprava [Podijelite razred u grupe sastavljene od 4 ili 5 osoba].

- ★ Učenici pregledavaju fotografije na prezentaciji, ili na isprintanim materijalima. Fotografije prikazuju situacije političke participacije, ali i scenarije koji se ne smatraju političkom participacijom. *Fotografije možete pronaći u prilogu.*
- Učenici raspravljaju unutar grupa o sljedećim pitanjima:
 - Pokazuju li sve fotografije oblike političke participacije? Zašto da, ili zašto ne? Odlučite kao grupa koja od fotografija prikazuje političku participaciju. Koje oblike poznajete?
 - ★ Sakupite oblike političke participacije i rasporedite ih na plakatu. Plakat treba odgovoriti na pitanje: Koja aktivnost je po vašem mišljenju najkorisnija? Koji je najefikasniji način da vaša politička nastojanja dobiju na značaju?
 - Prezentirajte svoj plakat. Istaknite jedan oblik participacije i objasnite što ga čini jedinstvenim.

Dodatni zadaci:

- ★★ Izradite piramidu participacije. Svaka grupa dobiva dijagram piramide kao plakat.
Zadatak: Participacija može biti različitih intenziteta. Znanstvenici su razvili sljedeći model piramide, kako bi prikazali različite razine sudjelovanja. Pridružite ranije istaknute oblike participacije različitim razinama piramide i prezentirajte plakat. Objasnite što pojedine aktivnosti znače za političku participaciju.
- ★ Nakon prikupljanja primjera političke participacije, povežite različite oblike participacije s konkretnim primjerima iz svakodnevnog života. Kako se participacija manifestira u različitim situacijama, poput planiranja školskih izleta ili preuređenje učionice?
- ★ Otvorena diskusija: Kako doživljavate svoju ulogu u političkom odlučivanju? Koju ulogu igraju učenici i nastavnici u demokraciji?
- ★ Koje su male ili velike mjere koje pojedinac može poduzeti kako bi osnažio demokraciju u svojoj zajednici, državi ili svijetu?

Izvor: Integrating competencies for a co-creative urban planning culture - New approaches for the development of public open space - Scientific Figure on ResearchGate. Available from: https://www.researchgate.net/figure/Participation-Pyramid-Source-Strassburger-and-Rieger-2019_fig3_358695191 [pristupljeno 13. lipnja, 2023]

3. Studija slučaja: Austrijski klimatski savjet

U trećoj nastavnoj jedinici proučava se austrijsko Klimatsko vijeće. Raspravljaju se glavne značajke „javnosti u malenom“.

Trajanje	Dob / Predznanje	Materijal	Kompetencije i ciljevi učenja
1 sat.	Mogućnost prilagodljivosti, prikladno za dob od 11. godina nadalje. Osnovno znanje o demokraciji je korisno.	Koristite dugi ili kratki video o Klimatskom vijeću u Austriji. Pitanja se mogu primijeniti i na druge „javnosti u malenom“.	Učenici poznaju osnovni primjer „javnosti u malenom“, stječu kritički pristup politici.

Savjet:
Saznajte više o Klimatskom vijeću Austrije u našem Priručniku.

Idee i zadaci za nastavu:

1. Pogledajte video i odgovorite na sljedeća pitanja:

Zašto su „javnosti u malenom“ potrebne za temu klime?	
Kako funkcionira Klimatsko vijeće?	
Tko su sudionici?	
Kako se biraju?	
Što se događa s rezultatima Klimatskog vijeća?	

2. ★ Mogućnosti i rizici

[U grupama od četiri ili više učenika] Sakupite argumente za i protiv uvođenja javnosti u malenom, poput Klimatskog vijeća u Austriji. Nakon toga raspravljajte u razredu o prednostima i nedostacima.

https://youtu.be/3OPk2XUur04?t=159 Duga verzija: 40 minuta. 	Ili https://youtu.be/Z9mgaKpuzcg Kratka verzija: 6:46 min.
--	---

4. Usporedba perspektiva, preporuka i procesa donošenja odluka u EU

U četvrtoj će nastavnoj jedinici učenici biti potaknuti da provedu vlastita istraživanja. Gdje i kada su se „javnosti u malenom“ održale, i na koje teme? Za naprednije učenike slijedi pitanje o utjecajima „javnosti u malenom“.

Trajanje	Dob / Predznanje	Materijal	Kompetencije i ciljevi učenja
1 sat.	Mogućnost prilagodljivosti, prikladno za dob od 11. godina nadalje. Osnovno znanje o demokraciji je korisno.	Internet istraživanje. Ponesite kartu Europe sa sobom. Učinite oba teksta dostupnima.	Učenici uče samostalno istraživati, uspoređivati i prosuđivati.

1. Istraživački zadatak: Gdje se nalaze druge javnosti u malenom? Jesu li trenutačno aktivne? O kojim temama se radi? Koristite donju tablicu za istraživanje. [Savjet: Učenici mogu istraživati određene regije ili vremenska razdoblja.]
2. Na koje teme postoji veliki broj javnosti u malenom? Imate li ideju zašto je tome tako?

Savjet: Možete tražiti pod pojmovima javnosti u malenom, Mini-Javnosti, Mini-Publics, Građansko vijeće ili citizen panel. Bazu podataka možete pronaći u našem Priručniku.

Gdje?	Tema?	Kada?

3. Napravite pregled javnosti u malenom na karti Europe.

- Gdje se nalazi najviše javnosti u malenom?
- Postoji li javnost u malenom u tvom gradu ili županiji?
- Zašto javnosti u malenom postoje u nekim regijama, a u drugima ne?

4. ★★ Dodatni zadatak na engleskom jeziku

Pročitajte dva teksta od Setälä i O'Learyja te usporedite njihove stavove. Koje rezultate bi javnosti u malenom trebale pružiti?

Setälä (2021): Advisory, Collaborative and Scrutinizing Roles of Deliberative Mini-Publics. In: Front. Polit. Sci., 25 January 2021, Volume 2 – 2020. <https://doi.org/10.3389/fpos.2020.591844>

O'Leary (2019): The myth of the citizens' assembly. In: Politico. <https://www.politico.eu/article/the-myth-of-the-citizens-assembly-democracy>

5. Osmisli vlastitu "javnost u malenom"

Peta je nastavna jedinica kreativna. Učenici će dizajnirati vlastitu javnost u malenom.

Trajanje	Dob / Predznanje	Materijal	Kompetencije i ciljevi učenja
1 sat.	Mogućnost prilagodljivosti, prikladno za dob od 11. godina nadalje. Osnovno znanje o demokraciji je korisno.	Pogledajte tablicu u nastavku.	Učenici uče u situaciji usmjerenoj na rješavanje problema. Uče donositi odluke samostalno i u grupi, što zahtijeva kritičko prosuđivanje.

Savjet:

Potrebno je osnovno znanje o javnosti u malenom. Jedinice 3 i 4 pružaju dobar temelj kao početna točka. Ako javnosti u malenom nisu još detaljno obrađene, pisane studije slučaja (vidi Priručnik) su korisne. Saznajte više o temi na našem Programu stopljenog učenja ili na webinaru.

Idee i zadaci za nastavu:

1. Razmislite o temi za koju smatrate da je javnost u malenom korisna i potrebna. Zatim popunite tablicu u nastavku.

Pitanje	Odgovor
Tema Zašto je javnost u malenom potrebna za ovu temu?	
Okvirni uvjeti Gdje se javnost u malenom odvija (unutar zajednice, županije ili države)?	
Provedba Kako javnost u malenom funkcionira? Je li javnost u malenom najprikladniji instrument za obradu ove teme?	
Sudionici Tko su sudionici? Kako se oni biraju?	

2. U razredu usporedite: Postoje li teme kod kojih mnogi ljudi zahtijevaju veće sudjelovanje građana? Zašto je to tako? Zašto nije? Koje je vaše mišljenje o najvažnijem primjeru javnosti u malenom? Raspravljajte i prikupite kriterije za dobre primjere javnosti u malenom.

Prilog

Nastavna jedinica 1: Statistike, tablice i dijagrami

Vizual 1:

Koliko je (ne)povjerenje i (ne)zadovoljstvo demokracijom?

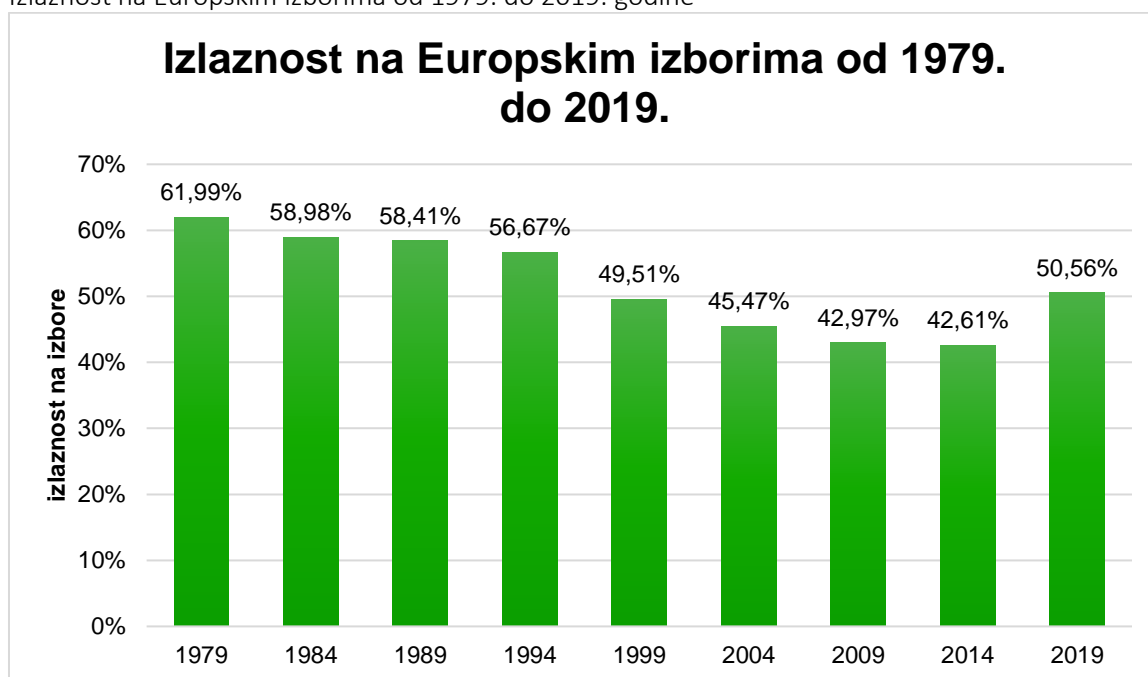

Izvor: <https://gong.hr/2019/03/06/gradanike-o-politici-demokraciji-gongu/> (Pristupljeno 5. lipnja 2024).

Istraživanje čije rezultate predstavljamo provedeno je na nacionalno reprezentativnom uzorku (n=1000) dok su podaci uravnoteženi prema Popisu stanovništva 2011., regiji, veličini naselja, dobi i spolu. Anketiranje je provela agencija Hendaal tijekom siječnja 2018. za Fakultet političkih znanosti.

Vizual 2:

Izlaznost na Europskim izborima od 1979. do 2019. godine

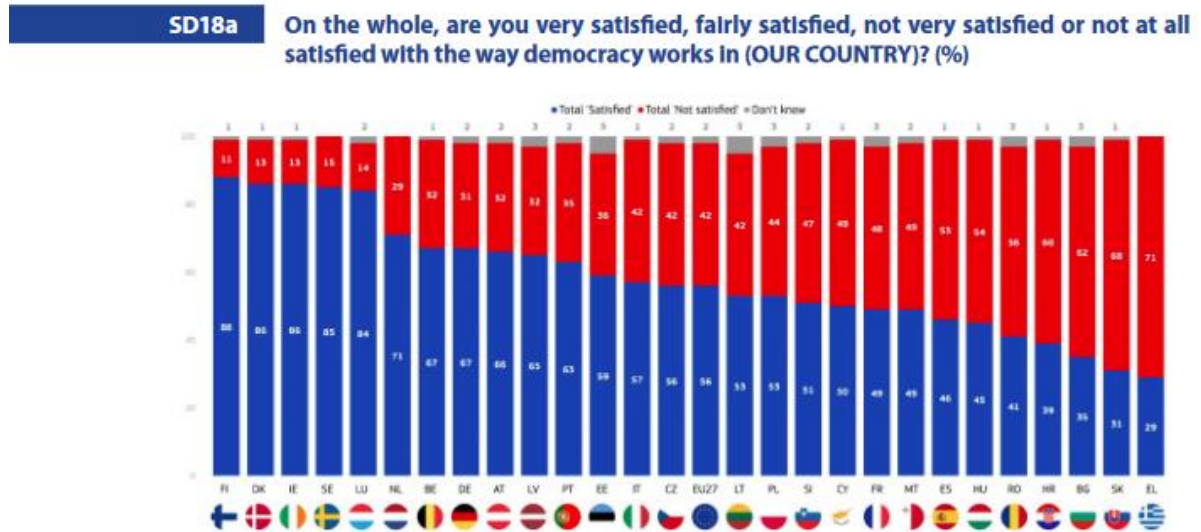
Izvor: Europski parlament. (25. rujna 2019.). Izlaznost na Europskim izborima od 1979. do 2019. U Statista. Pristupljeno 5. lipnja 2024.

<https://de.statista.com/statistik/daten/studie/12230/umfrage/wahlbeteiligung-bei-europawahlen-seit-1979/>

Vizual 3 ★:

Kako funkcionira demokracija u tvojoj zemlji?

Općenito promatrano, jesi li vrlo zadovoljan, donekle zadovoljan, donekle nezadovoljan ili vrlo nezadovoljan s načinom na koji demokracija funkcionira u (NAŠA DRŽAVA)?

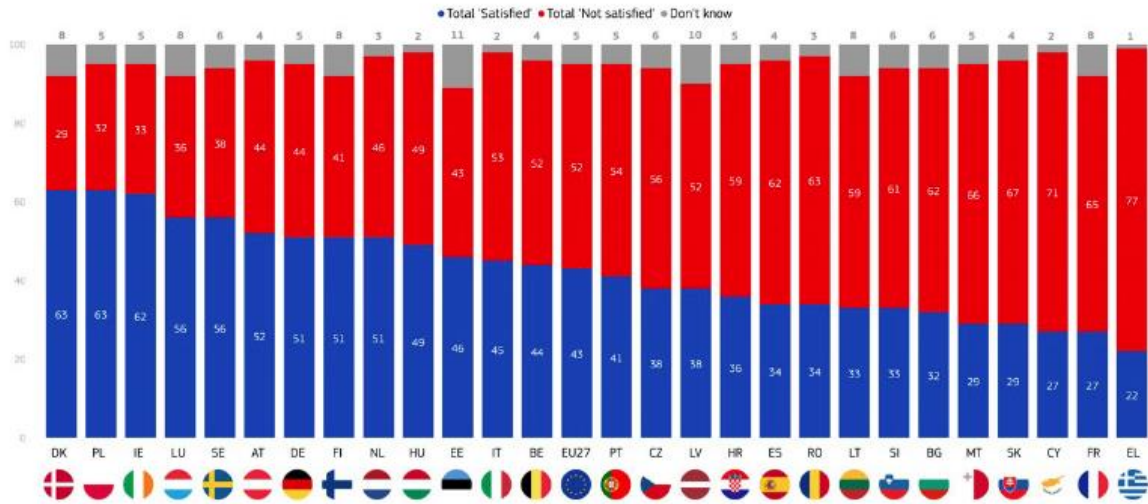
Izvor: Velasco Monasterio, G., Alpoegger, M., El Koura, Y., Mounier, A., & Zühlke, O. (2023). European Parliament Eurobarometer: Democracy in action one year before the European elections. European Parliament.

Vizual 4 ★:

Uzimaju li političke stranke u obzir interese ljudi poput tebe?

Koliko si zadovoljan ili nezadovoljan sa sljedećim aspektima demokracije u Europskoj uniji? Političke stranke uzimaju u obzir interese ljudi poput tebe.

QA11.8 How satisfied or not are you with the following aspects of democracy in the European Union? Political parties taking into account the interests of people like you (%)

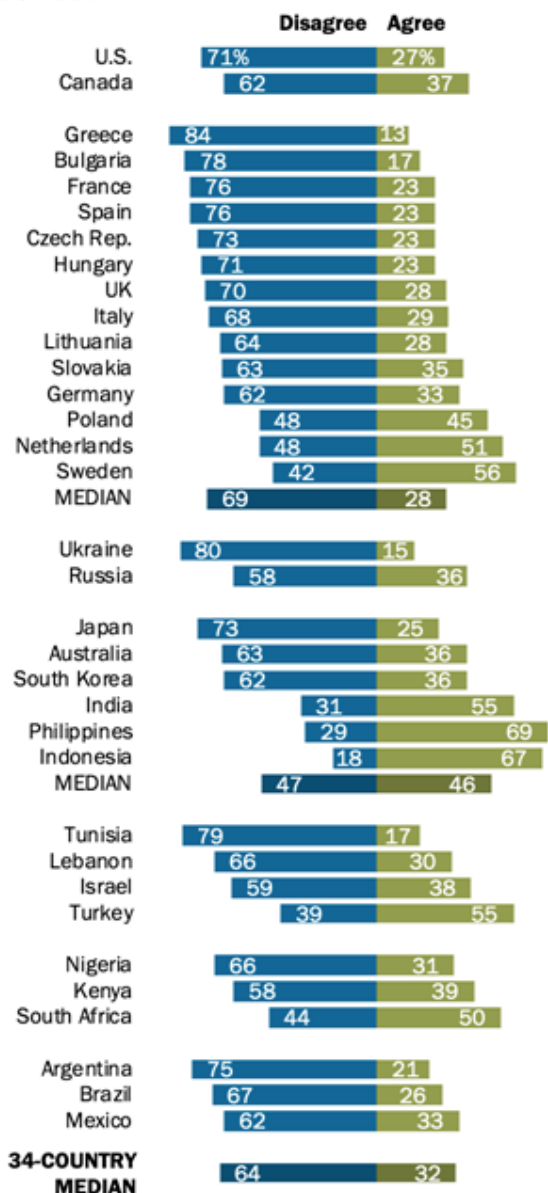
Izvor: Velasco Monasterio, G., Alpoegger, M., El Koura, Y., Mounier, A., & Zühlke, O. (2023). European Parliament Eurobarometer: Democracy in action one year before the European elections. European Parliament.

Vizual 5 ★★:

Brinu li izabrani dužnosnici i dužnosnice o običnim građanima?

Do elected officials care about ordinary citizens?

% who ___ most elected officials care what people like them think

Note: Don't know responses not shown.

Source: Spring 2019 Global Attitudes Survey. Q50a.

"Democratic Rights Popular Globally but Commitment to Them Not Always Strong"

PEW RESEARCH CENTER

Izvor: Pew Research Center (2020). Democratic Rights Popular Globally but Commitment to Them Not Always Strong, (<https://www.pewresearch.org/global/2020/02/27/attitudes-toward-elected-officials-voting-and-the-state/>)

Dodatne informacije o metodologiji i veličini uzorka mogu se pronaći ovdje:

<https://www.pewresearch.org/methods/feature/international-methodology/all-survey/all-country/2019/>

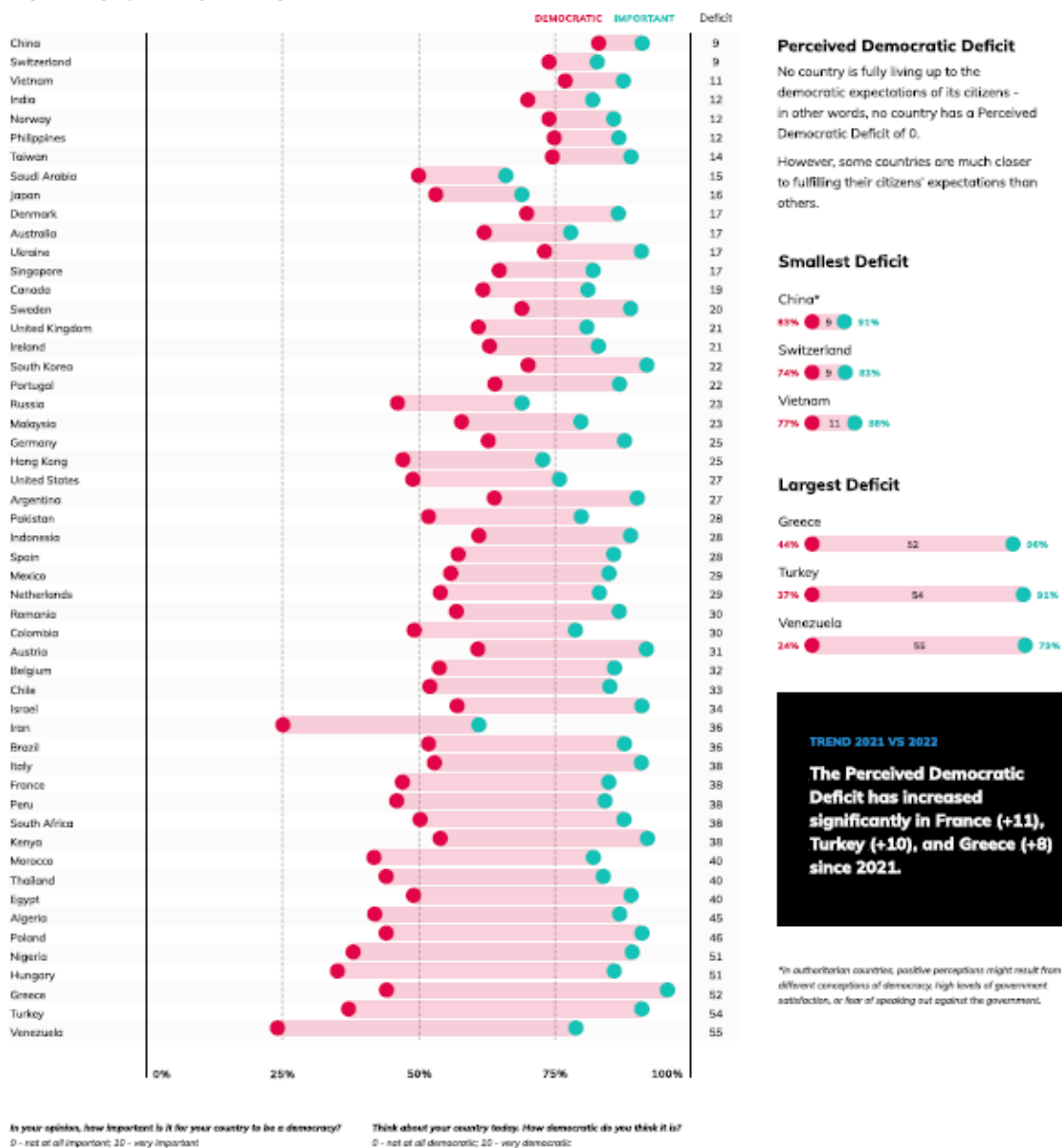
Vizual 6 ★★:

Vlade ne ispunjavaju demokratska očekivanja svojih građana.

% koji tvrde da je demokracija važna naspram % koji smatraju da je njihova zemlja demokratska.

Governments are not living up to the democratic expectations of their citizens

% say that democracy is important vs. % say that their country is democratic

Izvor: Democracy Perception Index (2022), 10 (<https://www.allianceofdemocracies.org/initiatives/the-copenhagen-democracy-summit/dpi-2022/>)

Dodatne informacije o metodologiji: Studija daje pregled ankete provedene u proljeće 2022. godine, od 30. ožujka do 10. svibnja. Sastoji se od n=52.785 online ispitanika iz 53 zemlje, s prosječnom veličinom uzorka od otprilike 1.000 ispitanika po zemlji. Nacionalno reprezentativni rezultati izračunati su na temelju službenih podataka o distribuciji dobi, spola i obrazovanja stanovništva pojedinih zemalja, koji potječu iz najnovijih dostupnih podataka Barro Lee & UNStat i census.gov. Prosječni interval pogreške za sve zemlje iznosi (+/-) 3,2 postotna boda.

Vizualizacija 7 ★★:

Mladi i zadovoljstvo s demokracijom: Obrtanje demokratskog jaza?

Youth and Satisfaction with Democracy: Reversing the Democratic Disconnect?

Figure 5: Satisfaction “deficit” among millennials, 1995–2020, relative to baby boomers, across 75 countries of the world. In the 1990s, the gap was in “surplus” as millennials were more satisfied with democracy than their parents’ generation. However, the gap has since turned negative, as millennials have become dissatisfied at a faster rate than older generations. Change from 1995–2020 statistically significant at the $p < 0.001$ level, based on population-weighted standard errors.

Prijevod:

Slika 5: „Deficit“ zadovoljstva kod generacije milenijalaca u usporedbi s generacijom *baby boomerima*, 1995. - 2020. godine, u 75 zemalja diljem svijeta. Tijekom 1990-ih godina jaz je bio pozitivan jer su milenijalci bili zadovoljniji demokracijom od generacije svojih roditelja. Međutim, od tada je jaz postao negativan jer su milenijalci postali nezadovoljniji brže nego starije generacije. Promjena od 1995. do 2020. godine statistički je značajna na razini $p < 0,001$, temeljena na populacijski ponderiranim standardnim greškama.

Izvor: R. Foa, A. Klassen, D. Wenger, A. Rand, and M. Slade. (2020). “Youth and Satisfaction with Democracy: Reversing the Democratic Disconnect?”. Cambridge, Centre for the Future of Democracy. (https://www.cam.ac.uk/system/files/youth_and_satisfaction_with_democracy.pdf)

Modul 2: Naslov i prava fotografija

Fotografija 1:

Djeca sudjeluju.

Djeca sudjeluju. Od BDKJ Diözesanverband Paderborn, 2017.

(https://de.m.wikipedia.org/wiki/Datei:Jugendbeteiligung_Unsere_Meinung_z%C3%A4hlt_BDKJ-Paderborn.jpg), CC BY 3.0.

Fotografija 2:

Plenarska dvorana Europskog parlamenta u Strasbourgu tijekom sjednice 2014. godine

Plenarska dvorana Europskog parlamenta u Strasbourgu tijekom sjednice 2014. godine, Fotografija od David Iliff. 2014, (https://de.m.wikipedia.org/wiki/Datei:European_Parliament_Strasbourg_Hemicycle_-_Diliff.jpg), CC BY-SA 3.0.

Fotografija 3:

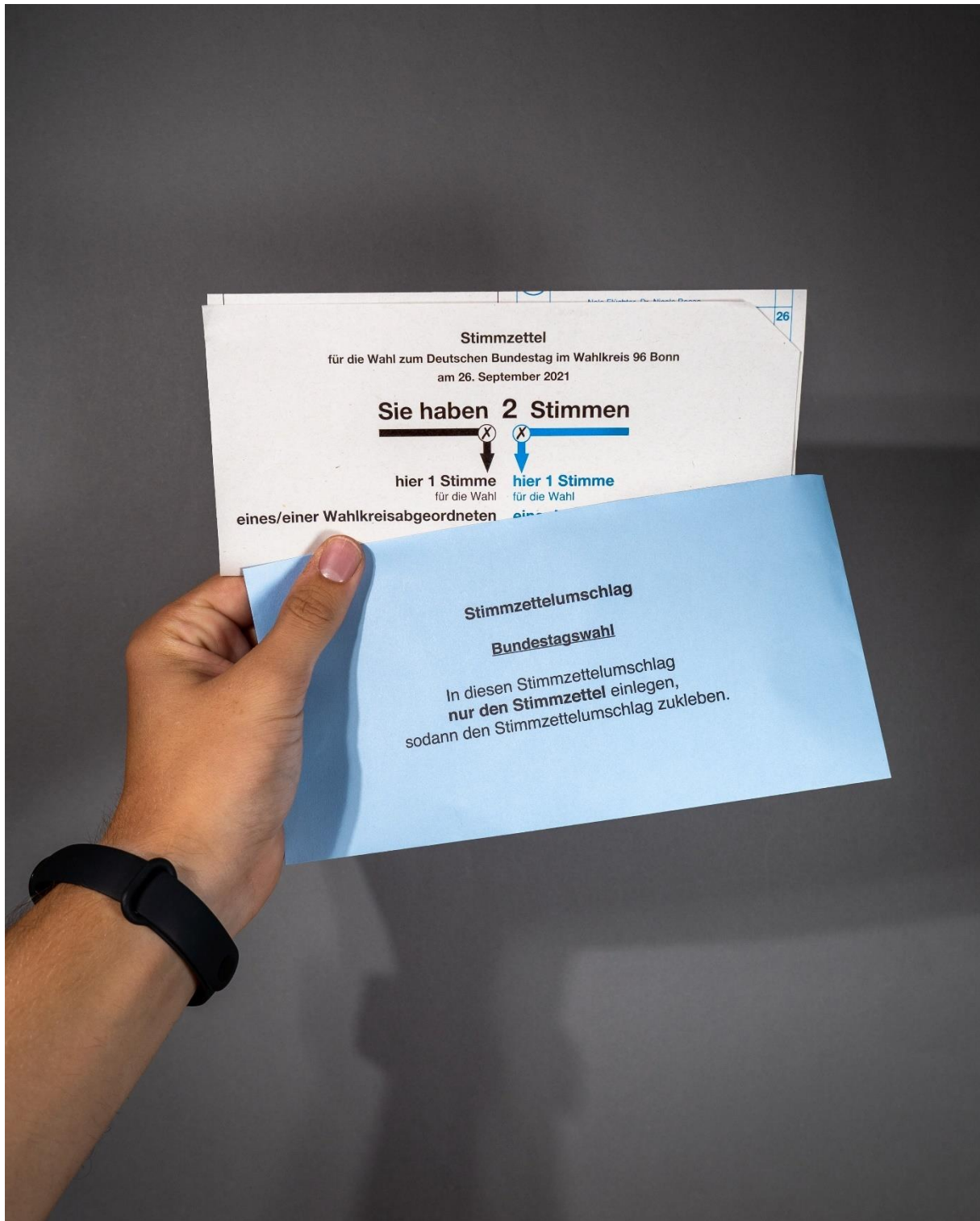
Sudionici demonstracija

Sudionici demonstracija. Fotografija od Robin Erino s platforme Pexels. 2017, (<https://www.pexels.com/de-de/illustracije/menschenmenge-die-auf-einer-kundgebung-marschiert-2975498>), CC BY_SA 3.0.

Fotografija 4:

Listić za glasanje na izborima za njemački Bundestag 2021.

Fotografija od Mika Baumeister, s platforme Unsplash. 2021, (<https://unsplash.com/de/illustrationen/eine-hand-die-ein-stuck-blaues-papier-halt---1MomLr05w>), CC BY-NC-SA 3.0

Fotografija 5:

U Grand Hotelu u Malahideu, Co Dublin, članovi Građanskog vijeća glasovali su o sadržaju glasačkih listića koji će kasnije biti podneseni na glasanje.

Fotografija od Maxwell's iz Irish Times, s platforme Participedia. (<https://participedia.net/method/42589>), CC BY-NC-SA 3.0.

Fotografija 6:

Demonstranti pozivaju na bojkot KFC-a.

Demonstranti pozivaju na bojkot KFC-a. Fotografija od Dave Hogg iz Royal Oak. 2007 s platforme Wikimedia commons, (<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=2112943>), CC BY 2.0,

Fotografija 7:

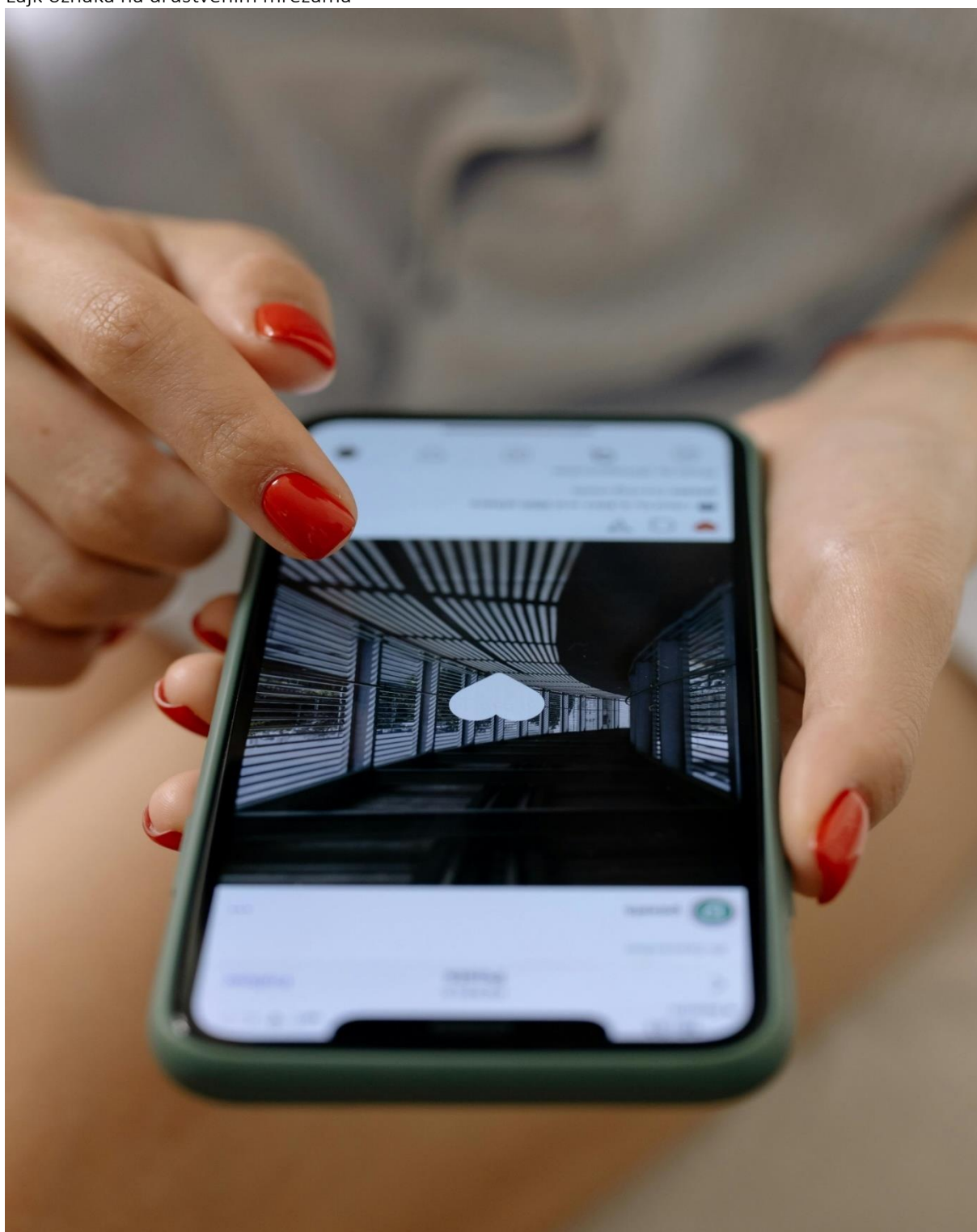
Prosvjed pokreta "Žuti prsluci" u Rouen, 2019.

Fotografija od Daniel Briot iz Rouen (France) s platforme Wikimedia Commons. 2019, ([https://commons.wikimedia.org/wiki/File:2019-01_Manif._Rouen-26-2019-02-02_\(46048165335\).jpg#/media/File:2019-01_Manif._Rouen-26-2019-02-02_\(46048165335\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:2019-01_Manif._Rouen-26-2019-02-02_(46048165335).jpg#/media/File:2019-01_Manif._Rouen-26-2019-02-02_(46048165335).jpg)), CC0 1.0.

Fotografija 8:

Lajk oznaka na društvenim mrežama

Fotografija od cottonbro studio s platforme Pexels. 2020, (<https://www.pexels.com/Ilustracije/woman-pressing-like-button-on-instagram-feed-on-black-android-phone-6963585/>), CC BY_SA 3.0.

Fotografija 9:

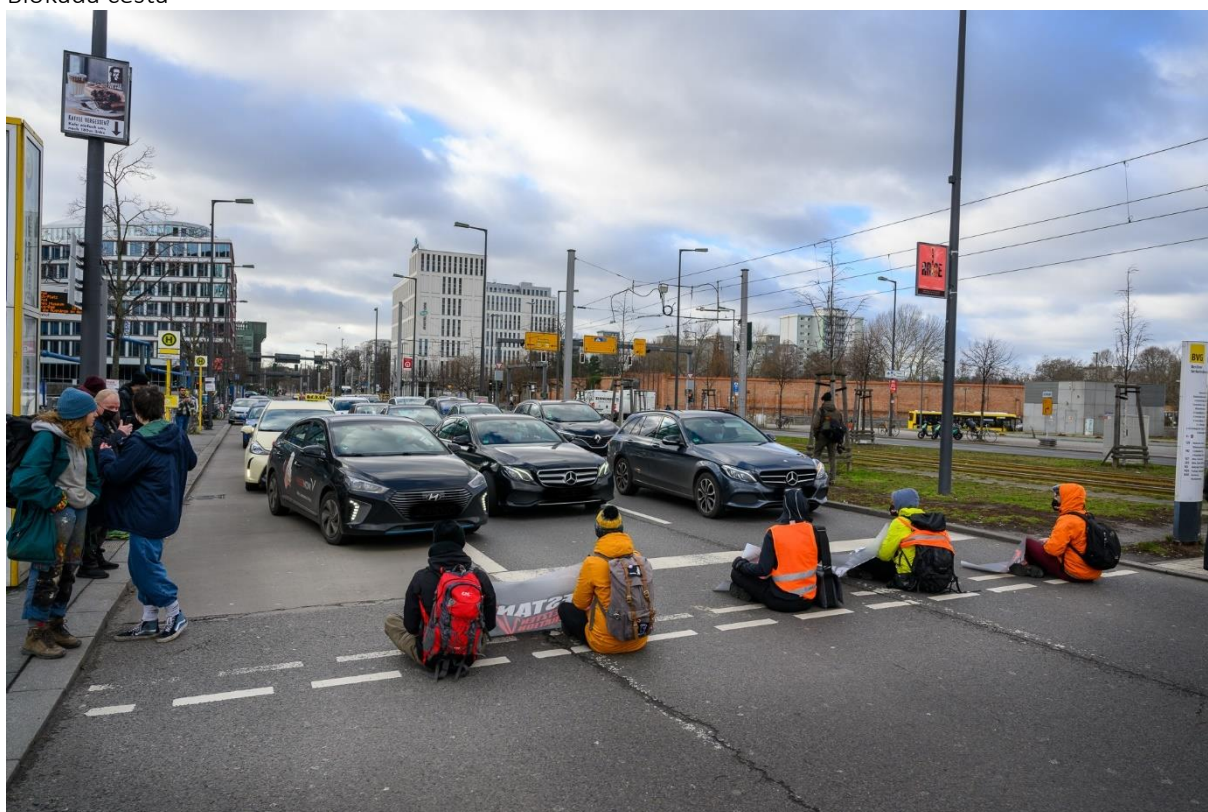
Gradsko vijeće

Sjednica gradskog vijeća Isselburg, Nordrhein-Westfalen. Fotografija od Ziko s platforme wikimedia commons. 2011, (<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=13746263>), CC BY-SA 3.0.

Fotografija 10:

Blokada cesta

Blokada cesta skupine "Posljednja generacija" u Berlinu. Fotografija od Stefan Müller s platforme Wikimedia commons. 2022, (<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=114773807>) , CC BY 2.0.

Fotografija 11:

Štrajk sindikata

Fotografija od Tony Zohari s platforme Pexels, 2023 (<https://www.pexels.com/de-de/illustracije/strasse-fahnen-menge-menschenmenge-17041527>), CC BY_SA 3.0

Fotografija 12:

Grupna rasprava tijekom pokreta *Occupy Wall Street*

Grupna rasprava tijekom pokreta *Occupy Wall Street*. Fotografija od shankbone s platforme Wikimedia commons. 2011, (<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=16542631>), CC BY 3.0,

Fotografija 13:

Zaposjednuta utovarna rampa.

Zaposjednuta kolna utovarna rampa. Fotografija od „Ende Gelände“ s platforme wikimedia commons. 2016, (<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=49173214>), CC BY-SA 2.5

Fotografija 14:

Školski sastanak učenika i nastavnika u školi Summerhill

Školski sastanak učenika i nastavnika u školi Summerhill. Fotografija od Felix Augustinowski s platforme Wikimedia Commons. 2014, (https://commons.m.wikimedia.org/wiki/File:Schulversammlung_in_Summerhill_-_Kinder.jpg), CC BY-SA 2.5

MANTA

Mini-Publics And Other New Forms
Of Participation In Civic Education